

Liedon kunnan lausunto valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaluonnokseen vuosille 2021-2032

Liedon kunta kiittää liikenne- ja viestintäministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto Valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmaluonnoksesta. Lausunnossaan kunta kiinnittää huomiota erityisesti alueiden välisen liikennejärjestelmän rahoitukseen ja toteutuslistalle otettavien hankkeiden arviointiperusteisiin.

Hankkeiden priorisointi ja aikataulutus

1. Liedon kunta katsoo, että Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa tulisi määritellä tarkemmin ne periaatteet, joiden perusteella tieliikenneinvestointeja priorisoidaan ja aikataulutetaan. Tieliikennehankkeiden suunnittelu ja toteuttaminen tulee perustua investointien vaikuttavuuden arvioimiseen ja palvelutasopuutteiden korjaamiseen.
2. Kestävän talouskasvun, häiriöttömän tuotannon, luotettavan palvelun ja liikenteen päästövähennystavoitteiden kannalta on tärkeää, että elinkeinoelämän ja joukkoliikenteen keskeiset kuljetusreitit mahdollistavat häiriöttömät, sujuvat matka-ajoiltaan ennakoitavat tavara- ja henkilökuljetukset. Poikittaisliikenteen valtatieverkosto parantaa esim. sisämaan alueiden ja kaupunkiseutujen yhteyksiä keskeisiin vientisatamiin. Tässä yhteydessä Liedon kunta kiinnittää haluaa tuoda esiin valtatieverkostoon kuuluvan VT10 kehittämistarpeet erityisesti Turun kaupunkiseudulla. Jostain syystä VT10 puuttuu nyt luettelosta, jossa viitataan valtatieverkoston kehittämistarpeisiin (s.35).

Liikennejärjestelmän rahoitus

Liedon kunta on ollut mukana rakentamassa kehyskuntien yhteistä lausuntopohjaa ja tässä kuntien yhteisessä lausunnossa todetaan, että Liikennejärjestelmäsuunnitelmaan sisältyvä yhteisrahoitusmalli on kohuttuon.

3. Esitetyn rahoitusmallin mukaan valtion kustannusosuus olisi maksimissaan 50 % valtion verkolla toteutettavissa kaupunkiseudun liikennejärjestelmää parantavissa tie-, raide- ja muissa mahdollisissa hankkeissa. Esitetty malli muuttaa merkittävästi valtion ja kuntien kustannusvastuita. Valtion omat hankkeet aiheuttavat jo nyt kunnille merkittäviä lisäkustannuksia katuverkon, kunnallistekniikan, joukkoliikenteen sekä muiden investointiin välittömästi liittyvien kustannusten myötä, samaan aikaan, kun soteuudistus heikentää kuntien rahoitusasemaa ja investointikykyä. Tätä suunniteltua valtion väyläverkostoon kohdentuvaa investointirasitusta ei tule kunnille enää kasvattaa. Yhteisrahoitusmallin tulisi koskea vain mahdollisia isoja hankekokonaisuuksia, jotka eivät sisälly käytössä oleviin hyväksytyihin kustannusjakosuosituksiin. Lähtökohtana on, että valtio vastaa valtion väylästä ja kunnat katuverkosta. ”Hyötyjä maksaa-periaatteella” investointikustannusten siirtäminen yksittäisen kunnan tai kuntaryhmän kustannukseksi on usein vaikeasti perusteltavissa, erityisesti elinkeinoelämän logistiikkavaltaisilla satama- ja raja-asema-alueilla ja näihin kytkeytyvillä kaupunkiseuduilla. Hyödynsaajan määrittely on erityisen vaikeaa silloin, kun hyödyt jakaantuvat koko kaupunkiseudulle, maakunnalle tai esim. useiden eri maakuntien elinkeinoelämän toimijoille.
4. Esitys lisää kuntien ja kaupunkiseutujen välistä eriarvoisuutta, sillä valtion hankkeiden toteuttamisen peruste nojaisi kuntien kykyyn maksaa hankkeista merkittävä osa. Kun kuntien koko ja käytettävissä olevat resurssit vaihtelevat paikallisten olosuhteiden mukaan, johtaisi tällainen malli siihen, että vain varakkaat kunnat voisivat parantaa asemaansa.
5. Kuntien maankäyttötulot on käytännössä jo korvamerkitty tarpeelliseen kuntakehittämiseen. Maankäyttötulot kattavat usein vain osittain kaavan toteuttamisesta kunnalle aiheutuvia kustannuksia. Kunnat tarvitsevat saamansa maankäyttömaksut ja arvonnousuhyödyn kunnallistekniikan toteutukseen.
6. Valtion investoinneilla on suuri merkitys alueellisen kehityksen, saavutettavuuden sekä kestävän ja turvallisen liikkumisen ja kuljettamisen kannalta. Liikenne12-suunnitelmalla tulisi edistää pitkäjänteisesti

tavoitteita tukevia vaikuttavia hankkeita. Esitetyn kaltainen kaupunkiseutujen korkea rahoitusosuus valtion hankkeissa vaarantaisi yhteiskuntataloudellisesti tärkeitä kuntien ja myös valtion investointeja.

7. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetty tieliikenteen pääväylien parannusinvestointien rahoitus-taso on riittämätön. Suunnitelmassa on esitetty tavoitteet ja kuvattu merkittävimmät haasteet, mutta näihin vastaamisen keinot jäävät määrittelemättä. Priorisoitavien hankkeiden eteneminen on varmis-tettava.
8. Suunnitelmaluonnoksessa esitetty niukka rahoitus vie pohjaa seuraavalta MAL-sopimuskaudelta sekä uusien että vanhojen MAL kaupunkiseutujen osalta. MAL-sopimusmenettelyjen laajentuessa uusille kaupunkiseuduille, valtion tulisi lisätä rahoitustaan ja varmistaa MAL-alueiden yhdenvertainen rahoi-tus.

Liedossa 22.2.2021

Mari Mikkola

Kunnanhallituksen puheenjohtaja

Esko Poikela

Kunnanjohtaja

Liedon kunnan lausunto noudattelee pääosin Kuntaliiton ylläpitämän kehyskuntaverkoston laatimaa lausuntopohjaa.